

3.2.2.2 Strategie hledání klíčových slov a shrnutí textu

Pro ilustraci strategie hledání klíčových slov a shrnutí textu jsme zvolili úlohu *Plachtící nákladní loď*, která byla uvolněna z šetření PISA 2012. Čím je zadání úloh košatější, tím je diskuze ve třídě bohatější.

Cílem této aktivity je především diskuze a přemýšlení nad nezbytností daných slov v textu. Aktivita může být vnímána jako propedeutika k matematickým symbolickým zápisům. Vše nadbytečné je vymazáno a zůstávají pouze stěžejní slova, případně symboly.

Cíl techniky: Rozpoznat, jak žák text pochopil a jak vyvinutou má schopnost odlišit zásadní informace od nadbytečných či doplňkových.

Forma: Na první úloze pracuje třída společně. U druhé úlohy žáci zpracovávají úlohu ve dvojici a třetí už samostatně.

Organizace: Při této aktivitě doporučujeme pracovat hromadně jako celá třída především v době, kdy žáci s touto aktivitou teprve začínají. Jako vhodný postup se nám osvědčilo řešit společně první, nejjednodušší úlohu. Zadání jsem přepsal na tabuli a žáci postupně chodili a houbou umazávali v zadání slova, která jim nepřišla podstatná.

Během první aktivity každý žák pochopil princip této aktivity. Druhou úlohu žáci řešili ve dvojicích a po jisté době jsme opět umazávali slova na tabuli. Třetí úlohu už žáci řešili samostatně. Ve třídě jsme se dohodli, že za každé slovo, které zůstane žákovi navíc, či za důležité slovo, které jim chybí, si udělají 10 dřepů.

Při třídní diskusi o nutnosti ponechat, či vynechat daná slova se zcela přirozeně precizuje jazyk jednotlivých žáků a třída si samovolně začíná uvědomovat, jak důležité je být přesný ve vyjadřování. Právě tato diskuze má velký potenciál rozvíjet čtenářskou gramotnost.

Čtenářská gramotnost: Žák rozlišuje, které slovo je nadbytečné a které má zásadní, určující význam pro úlohu.

Matematická gramotnost: Žák se učí vyhledat v zadání slova, která mají pro řešení úlohy zásadní význam, přemýšlí nad jejich vazbami tak, aby byl schopen úlohu vyřešit.

ÚLOHA 1 Plachtící nákladní loď – PISA 2012

Na světě je devadesát pět procent zboží přepravováno po moři přibližně 50 000 tankery, nákladními a kontejnerovými loděmi. Většina těchto lodí jezdí na motorovou naftu.

Inženýři chtějí pro tyto lodě vyvinout podpůrný větrný pohon. Navrhují připevnit k lodi tažného draka, který bude sloužit jako plachta, a využít tak sílu větru ke snížení spotřeby nafty a jejího negativního vlivu na životní prostředí.

Otázka 1.1 PLACHTÍCÍ NÁKLADNÍ LODĚ

Tažný drak má tu výhodu, že létá ve výšce 150 m. V této výšce je rychlost větru přibližně o 25 % vyšší než na palubě lodi. Jaká je přibližná rychlost větru, který pohání draka, jestliže na palubě lodi naměřili rychlost větru 24 km/h ?

- A 6 km/h
- B 18 km/h
- C 25 km/h
- D 30 km/h
- E 49 km/h

Možné řešení úlohy:

Rychlost větru ve výšce 150 m je o 25 % vyšší než na palubě, kde je vítr 24 km/h. Jaká je rychlost větru ve 150 m?

Správná odpověď je **možnost D**.